

Sygn. akt IV CSK 427/20

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa E.P.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w S.
o zapłatę i nakazanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje adw. J.M. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w (...) kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług, z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 25 września 2018 r., oddalającego jego powództwo o zapłatę zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych oraz zobowiązanie pozwanego do zaprzestania dalszego ich naruszania przez złożenie oświadczenia o wskazanej w pozwie treści.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powód wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Jego zdaniem, w sprawie zaszła nieważność postępowania ze względu na pozbawienie go możliwości obrony swych praw. Był bowiem osobą pozbawioną wolności, niereprezentowaną przez pełnomocnika, wyraźnie deklarował chęć uczestnictwa w rozprawie apelacyjnej i nieprzeprowadzanie rozprawy pod jego nieobecność oraz zarządzenie doprowadzenia go na nią. Tymczasem mimo niezawinionego niestawiennictwa powoda i jego niedoprowadzenia rozprawa apelacyjna poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku została przeprowadzona.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

W sprawie nie zaszły podstawy do przyjęcia, że w postępowaniu apelacyjnym doszło do nieważności postępowania. Skarżący upatrywał przyczyn nieważności w pozbawieniu go możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.) wskutek nieodroczenia rozprawy apelacyjnej, mimo jego nieobecności wywołanej znaną Sądowni przeszkodą, której nie można było przezwyciężyć, a także mimo

wyraźnego żądania powoda sprowadzenia go na rozprawę apelacyjną, co spowodowało, że rozprawa ta została przeprowadzona pomimo usprawiedliwionej nieobecności powoda. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już jednak, że poszanowanie prawa do obrony nie zawsze wymaga zapewnienia stronom możliwości osobistego uczestniczenia w każdej rozprawie, zwłaszcza gdy osoba, choćby odbywająca karę w zamkniętym zakładzie karnym, przedstawiła sądowi obszernie swoje stanowisko na wcześniejszym etapie postępowania oraz w apelacji i jest to, w ocenie sądu, wystarczające dla dokonania merytorycznej kontroli apelacyjnej orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2017 r., II CSK 156/17, niepubl.). Taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie, gdyż powód prezentował swoje stanowisko na wcześniejszym etapie postępowania i w apelacji, w toku postępowania pierwszoinstancyjnego przeprowadzony został dowód z zeznań powoda, który zarówno wówczas, jak i w pismach procesowych miał możliwość zajęcia stanowiska co do wszystkich kwestii prawnomaterialnych i procesowych, ustosunkowania się do twierdzeń strony przeciwnej oraz podniesienia zastrzeżeń i wniosków odnośnie do przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego. W okolicznościach sprawy nie ma zatem podstaw do utożsamiania niedoprowadzenia powoda na rozprawę apelacyjną z pozbawieniem go możliwości obrony swych praw. Skutku takiego nie wywołało również niepoinformowanie powoda przed rozprawą apelacyjną o nieuwzględnieniu jego wniosku o jego doprowadzenie (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2017 r., II CSK 156/17).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano stosownie do § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z 14 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

ke